

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoP/40/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6622200491
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Danica Kočičková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6622200491.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Danice Kočičkovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: K. M., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom XXX XX S., toho času umiestnená v Reedukačnom centre Zlaté Moravce, so sídlom Prílepská 6, 953 01 Zlaté Moravce, zastúpená opatrovníčkou Q. K., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom ulica N. XXXX/XX, XXX XX R., v konaní zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, dieťa rodičov: matka A. M., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom XXX XX S., toho času bytom XX.rue.bd.AX E. V.V. A., XXXXX V., H. republika a otec nebohý M. M., nar. XX. XX. XXXX, ktorý zomrel dňa XX. XX. XXXX, za účasti Y. S., S. XX, XXX XX R., o návrhu opatrovníčky Q. K., narodenej XX. XX. XXXX o zrušenie opatrovnictva, o odvolaní Y. S. proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č. k. 17P/10/2022-122 zo dňa 31. mája 2002, takto

rozhodol:

I. Uznesenie Okresného súdu Lučenec č. k. 17P/10/2022 - 122 z 31. mája 2022 p o t v r d z u j e.

II. Žiadny z účastníkov konania n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým uznesením okresný súd zmenil uznesenie Okresného súdu Lučenec č. k. 4P/57/2018-116 zo dňa 28.02.2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 10.04.2019 tak, že odvoláva Q. K., nar. XX.XX.XXXX z funkcie opatrovníka maloletej K. M., nar. XX.XX.XXXX a zároveň ustanovuje maloletej K. M., nar. XX.XX.XXXX za opatrovníka Y. Hiadel' v rozsahu obmedzenia výkonu rodičovských práv a povinností matky maloletého dieťaťa A. M., nar. XX.XX.XXXX tak, že opatrovník je oprávnený a povinný zastupovať maloletú pri úkonoch súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, vzdelávacej a výchovnej starostlivosti (výrok I.). Zároveň okresný súd ustanovil maloletej K. M., nar. XX.XX.XXXX majetkového opatrovníka Obec Hiadel' s tým, že majetkový opatrovník je oprávnený a povinný spravovať majetok maloletého dieťaťa tvorený sirotským dôchodkom po nebohom otcovi M. M., zomrelom XX.XX.XXXX a nakladať s ním v prospech maloletého dieťaťa (výrok II.). Okresný súd uložil tiež majetkovému opatrovníkovi povinnosť vždy k 30.06. a 30.12. každého roka predkladať súdu správu o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa a po skončení funkcie majetkového opatrovníka predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku maloletého dieťaťa najneskôr do dvoch mesiacov po skončení funkcie majetkového opatrovníka (výrok III.). O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok IV.).

1.1 V odôvodnení predmetného uznesenia okresný súd uviedol, že na Okresnom súde Lučenec bolo pod sp. zn. 6P/57/2021 vedené konanie o návrhu opatrovníčky Q. K., nar. XX.XX.XXXX o zrušenie opatrovnictva nad maloletou K. M. a konanie o návrhu navrhovateľov W. X., nar. XX.XX.XXXX a T. X., nar. XX.XX.XXXX o zverenie maloletej K. M. do ich spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti. Konanie o návrhu na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti W. a T. X. bolo zastavené uznesením

č. k. 6P/57/2021-141 zo dňa 30.11.2021, právoplatným dňa 24.02.2022, v dôsledku späťvzatia návrhu navrhovateľmi. Konanie o návrhu opatrovníčky Q. K. o zrušenie opatrovníctva okresný súd z dôvodu hospodárnosti vylúčil na samostatné konanie, ktoré je na Okresnom súde Lučenec vedené pod sp. zn. 17P/10/2022 (toto konanie). Návrh opatrovníčky Q. K. na zrušenie opatrovníctva bol okresnému súdu doručený dňa 01.03.2021. Opatrovníčka maloletej Q. K. v návrhu na zrušenie opatrovníctva uviedla, že maloletá je umiestnená v Reedukačnom centre Zlaté Moravce, zrušenie opatrovníctva odôvodňuje osobnými dôvodmi a svojim zdravotným stavom. Ďalej uviedla, že maloletá K. dovŕšila vek 15 rokov, je jej nariadená ústavná starostlivosť a tiež o ňu prejavila záujem jej biologická matka, s ktorou je maloletá v kontakte.

1.2 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého uznesenia uviedol, že vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky, kolízneho opatrovníka, prečítaním správy Reedukačného centra Zlaté Moravce zo dňa 02.03.2022 a zo dňa 18.03.2022, vyjadrenia Obce Hiadeľ, odpovede na žiadosť Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica zo dňa 23.03.2022, oboznámením spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 6P/57/2021 a zistil, že maloletá K. M., nar. XX.XX.XXXX je dieťaťom matky A. M., nar. XX.XX.XXXX a otca nebohého M. M., nar. XX.XX.XXXX, ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX. Okresný súd Banská Bystrica uznesením č. k. 31P/229/2007-92 zo dňa 20.02.2008, právoplatným dňa 29.02.2007, nad maloletou K. M., nar. XX.XX.XXXX ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Domove detí, Stredisko evanjelickej Diakonie, Banská Bystrica, Dolná Strieborná 2 (výrok I.). Matke maloletej uložil okresný súd povinnosť prispievať na výživu maloletej mesačne sumou 30 % zo sumy životného minima na nepľnoleté a nezaopatrované dieťa počnúc právoplatnosťou rozsudku (výrok II.) a tiež jej uložil lehotu v trvaní 18 mesiacov na zlepšenie jej rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohla osobne vykonávať starostlivosť o maloletú (výrok III.). Rozsudkom č. k. 32P/148/2009-72 zo dňa 20.08.2009, právoplatným dňa 07.09.2009, Okresný súd Banská Bystrica zrušil ústavnú starostlivosť nad maloletou K. M., nar. XX.XX.XXXX (výrok I.), maloletú K. zveril do pestúnskej starostlivosti Q. K., nar. XX.XX.XXXX s tým, že je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloletú a že je oprávnená maloletú zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach (výrok II.) a matke maloletej uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej mesačne sumou 30 % zo sumy životného minima na nepľnoleté nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona (výrok III.). Uznesením č. k. 4P/57/2018-31 zo dňa 22.11.2018, právoplatným dňa 28.12.2018, Okresný súd Lučenec nariadil neodkladné opatrenie, ktorým odňal maloletú K. M., nar. XX.XX.XXXX z pestúnskej starostlivosti pestúanky Q. K., nar. XX.XX.XXXX a nariadil nad maloletou ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude vykonávať v Reedukačnom centre Zlaté Moravce (výrok I.). Matke maloletej A. M., nar. XX.XX.XXXX okresný uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nepľnoleté nezaopatrované dieťa alebo nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona, počnúc právoplatnosťou tohto rozhodnutia (výrok II.). Pestúnke maloletej okresný súd uložil povinnosť odovzdať maloletú do Reedukačného centra Zlaté Moravce (výrok III.) a Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec zaviazal povinnosťou v súčinnosti s pestúnkou zabezpečiť premiestnenie maloletej do Reedukačného centra Zlaté Moravce (výrok IV.).

1.3 Uznesením č. k. 4P/57/2018-116 zo dňa 28.02.2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 10.04.2019, Okresný súd Lučenec zrušil pestúnsku starostlivosť nad maloletou K. M., nar. XX.XX.XXXX nariadenú rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 32P/148/2009-72 zo dňa 20.08.2009, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 07.09.2009, ku dňu právoplatnosti predmetného uznesenia (výrok I.). Matke maloletej A. M., nar. XX.XX.XXXX okresný súd obmedzil výkon rodičovských práv k maloletej K. M., nar. XX.XX.XXXX tak, že matka maloletej nie je oprávnená zastupovať maloletú pri úkonoch súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, vzdelávacej a výchovnej starostlivosti a spravovať majetok maloletej (výrok II.). Za opatrovníka maloletej K. M., nar. XX.XX.XXXX v rozsahu obmedzenia rodičovských práv matky maloletej Okresný súd Lučenec ustanovil Q. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L. novohradská XX/XXXX, XXX XX R. (výrok III.).

1.4 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého uznesenia ďalej uviedol, že Reedukačné centrum Zlaté Moravce v oznámení zo dňa 02.03.2022 uviedlo, že od 28.02.2022 sa maloletá K. M. nachádza nepovolene mimo zariadenia, keď v dopoludňajších hodinách ušla zo zariadenia so spolužiačkou. Po zistení tejto skutočnosti reedukačné centrum podalo na Obvodnom oddelení Policajného zboru v Zlatých Moravciach oznámenie o nezvestnej osobe. Menovaná bola dňa 01.03.2022 zadržaná v meste Eisenstadt v Rakúsku a odovzdaná do Diecéznej charity, kde po telefonicknej informácii z Obvodného oddelenia Policajného zboru v Zlatých Moravciach a po následnej konzultácii so zariadením Diecéznej charity v rakúsku, kde sa maloletá nachádzala, išli zamestnanci reedukačného

centra maloletú prevziať. Po príchode do zariadenia Diecéznej charity v Rakúsku sa však už maloletá v zariadení Diecéznej charity nenachádzala.

1.5 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica na základe žiadosti kolízneho opatrovníka maloletej (Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec) listom zo dňa 23.03.2022 oznámil, že v predmetnej veci určenia opatrovníka maloletej K. M. kontaktoval obec Hiadeľ. Starosta obce k veci uviedol, že maloletá K. M. je síce prihlásená k trvalému pobytu v obci Hiadeľ, ale dom, v ktorom s rodičmi žila do roku 2006, je v súčasnosti neobývateľný. Tento dom údajne obec odkúpila a bude ho búrať. Starosta obce nesúhlasil, aby bola obec ustanovená do funkcie opatrovníka maloletej K. M..

1.6 Zo správy Reedukačného centra Zlaté Moravce zo dňa 18.03.2022 okresný súd zistil, že reedukačný proces maloletej je zameraný na budovanie hodnotového rebríčka, nácvik sociálnych zručností, preberanie zodpovednosti za svoje správanie a motiváciu k vzdelávaniu. Maloletá potrebuje pevne stanovené hranice, jednotný výchovný prístup a emočne vyživujúce prostredie. Maloletá je v telefonickom kontakte s príbuznými X. a podľa nálady s pani K.. S biologickou matkou sa kontaktuje veľmi sporadicky prostredníctvom listovej korešpondencie. Od roku 2021 maloletá nemala žiadnu osobnú návštevu v reedukačnom centre. Obec Hiadeľ vo vyjadrení k návrhu Q. K. na zrušenie opatrovníctva maloletej K. M. zo dňa 14.03.2022 a 24.05.2022 uviedla, že nesúhlasí s ustanovením za opatrovníka pre maloletú K. M..

1.7 Na pojednávaní konanom na okresnom súde opatrovníčka maloletej Q. K. uviedla, že na návrhu na zrušenie opatrovníctva trvá, a to z osobných aj zo zdravotných dôvodov. K. absolútne nerešpektuje jej osobu, preto je zbytočné, aby bola jej opatrovníčka. Zároveň uviedla, že nie je s maloletou K. v kontakte. Maloletá je v Rakúsku, „kde sa zdržiava v komunite Albáncov, Sýrčanov a slovenských Rómov“. Doterajšia opatrovníčka maloletej Q. K. na pojednávaní konanom na okresnom súde ďalej uviedla, že ako opatrovníčka maloletej v súvislosti s výkonom opatrovníctva nikdy nemusela udeliť súhlas na nejaký úkon alebo zastupovať maloletú, čo ju aj zarazilo a podnietilo k podaniu tohto návrhu. „Kontaktovali ju, iba keď išli prázdniny a bolo treba niekde K. umiestniť“. Ako opatrovníčka však bola zodpovedná za preberanie sirotského dôchodku. Keď K. odišla do reedukačného centra, upovedomila o tom Sociálnu poisťovňu, tá jej však oznámila, že môže sirotský dôchodok maloletej preberať aj keď je maloletá v reedukačnom centre, a to aj po opätovnom upovedomení Sociálnej poisťovne po úteku maloletej z reedukačného centra. Po 28. februári však už sirotský dôchodok odmietala prevziať. Sirotský dôchodok bol 130,- Eur. Keď bola K. v reedukačnom centre, jej tam nič nekúpili, opatrovníčka jej preto kupovala oblečenie, čítačku kníh, drahý fotoaparát, mobily. Všetky veci maloletej sú v reedukačnom centre; čítačka aj posledný mobil je v reedukačnom centre, fotoaparát je u X.. Riaditeľka centra opatrovníčke povedala, že veci vydajú maloletej po dosiahnutí plnoletosti plus tri mesiace. Kolízny opatrovník maloletej na pojednávaní konanom na okresnom súde dňa 31. 05. 2022 uviedol, že súhlasí s návrhom na zrušenie opatrovníctva Q. K. a navrhuje, aby za opatrovníka maloletej K. M. bola ustanovená obec Hiadeľ napriek tomu, že starosta obce s tým nesúhlasí, pretože maloletá K. má v obci Hiadeľ evidovaný trvalý pobyt.

1.8 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého uznesenia poukázal na ust. § 60 ods. 1 a 2, § 61 ods. 2, § 39 ods. 3, § 33 ods. 1, 2, 3, 4, 5, 6 a 7, § 34 ods. 1, 2, 3 a 4 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), na ust. § 274 ods. 2, § 275, § 276 a § 277 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej v texte len „CMP“) a uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že matke maloletej bol obmedzený výkon rodičovských práv k maloletej tak, že nie je oprávnená zastupovať maloletú pri úkonoch súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, vzdelávacej a výchovnej starostlivosti a spravovať majetok maloletej. Za opatrovníka maloletej v rozsahu obmedzenia rodičovských práv matky maloletej súd podľa § 39 ods. 3 Zákona o rodine ustanovil bývalú pestúňku maloletej K. M., Q. K., ktorá však písomným podaním doručeným súdu dňa 01.03.2021 požiadala o odvolanie z funkcie opatrovníka. V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého uznesenia uviedol, že okrem prípadov, keď zákon výslovne uvádza, že súd maloletému dieťaťu ustanoví opatrovníka (§ 39 ods. 3, § 57 ods. 4 Zákona o rodine), môžu nastať aj iné okolnosti, pri ktorých bude maloleté dieťa potrebovať opatrovníka; z toho dôvodu ponechal zákon možnosť, aby súd ustanovil opatrovníka podľa § 60 Zákona o rodine vždy, keď je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa. Prípadov, keď možno ustanoviť opatrovníka je viac, než menuje § 60 ods. 1 Zákona o rodine (majetkový opatrovník, kolízny opatrovník, opatrovník na udelenie súhlasu s osvojením a pod.). Pokiaľ nastane situácia, s ktorou zákon spája konkrétny druh opatrovníctva, musí súd ustanoviť predovšetkým tohto zákonom predpokladaného opatrovníka.

Len v prípade, ak s konkrétnou situáciou zákon nepočíta, možno využiť podporné ustanovenie § 60 Zákona o rodine a ustanoviť opatrovníka ad hoc (pre konkrétny účel). Opatrovníkom podľa § 60 Zákona o rodine môže byť fyzická osoba alebo môže byť ako hmotnoprávny opatrovník ustanovená aj obec. Z fyzických osôb prichádzajú do úvahy najmä príbuzní dieťaťa za predpokladu, že s ustanovením za opatrovníka vyslovia súhlas. Okrem hmotnoprávneho opatrovníka nemožno poveriť výkonom tejto funkcie nikoho proti jeho vôli. Je povinnosťou súdu rozhodnúť o odvolaní opatrovníka vždy, keď o to opatrovník požiada (dôvodom môžu byť zdravotné okolnosti, zmena sociálnych a rodinných pomerov, ale aj akékoľvek iné dôvody). Návrh na zbavenie funkcie môže podať opatrovník akoukoľvek formou, akou je možné urobiť podanie na súd. Zákon neobmedzuje podanie návrhu opatrovníka žiadnou lehotou. Vzhľadom na skutočnosť, že opatrovníčka maloletej Q. K. požiadala o zbavenie funkcie opatrovníka, čo odôvodnila osobnými aj zdravotnými dôvodmi, súd ju z funkcie opatrovníčky maloletej K. M. odvolal. Keďže výkon opatrovníctva je naďalej potrebný s ohľadom na skutočnosť, že matka maloletej bola obmedzená vo výkone rodičovských práv a povinností, bolo nevyhnutné maloletej ustanoviť ďalšieho opatrovníka. V uvedenej súvislosti okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého uznesenia uviedol, že nezistil žiadne fyzické osoby, predovšetkým z okruhu príbuzných maloletého dieťaťa, ktoré by mohli byť ustanovené za opatrovníka pre maloletú. Pre úplnosť okresný súd uviedol, že matričný otec maloletého dieťaťa M. M. zomrel dňa XX.XX.XXXX, rovnako zomrel aj biologický otec dieťaťa J. X., nar. XX.XX.XXXX, ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX. Matka dieťaťa žije dlhodobo vo Francúzskej republike (cca 10 rokov). Konštatoval, že súdu je z úradnej činnosti (zo súdneho spisu sp. zn. 6P/57/2021) známe, že vo Francúzsku žije aj matkina sestra s deťmi. Bývalá pestúnka maloletej (Q. K.), ktorá dieťa vychovávala od útleho veku (od 4 rokov) o ďalší výkon funkcie nemá záujem a domáha sa zrušenia opatrovníctva. Ďalší biologickí príbuzní maloletej W. X. (brat biologického otca maloletej) a T. X., ktorí pôvodne žiadali o zverenie dieťaťa do ich spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti, po úteku maloletej z reedukačného centra o maloletú stratili záujem a návrh vzali späť. Maloletá K. M. a aj jej matka A. M. majú podľa lustrácie v Registri obyvateľov Slovenskej republiky evidovaný trvalý pobyt v obci Hiadel'. Je pravdou, že v zásade sa vyžaduje, aby súdom ustanovený opatrovník s prevzatím funkcie opatrovníka súhlasil a aby nebol do tejto funkcie ustanovený proti svojej vôli. Ak ale vhodná fyzická osoba zistená nebola, niet inej možnosti ako ustanoviť tzv. hromadného opatrovníka. Za situácie, keď súd musí maloletemu dieťaťu ustanoviť opatrovníka, pričom žiadna vhodná fyzická osoba sa nenašla, nezostáva iná možnosť ako ustanoviť jej za opatrovníka obec, nemôže byť potom relevantným, že obec ako verejnoprávny orgán s ustanovením za opatrovníka nesúhlasí. Keďže sa okresnému súdu nepodarilo zistiť osobu, ktorá by spĺňala podmienky pre ustanovenie za opatrovníka pre maloletú K. M., ustanovil maloletej za opatrovníka obec Hiadel' napriek nesúhlasu obce Hiadel', v ktorej má maloletá evidovaný trvalý pobyt od 08.07.2020, a to pri úkonoch súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, vzdelávacej a výchovnej starostlivosti. Matka maloletej bola obmedzená vo výkone rodičovských práv a povinností aj vo vzťahu k spravovaniu majetku maloletej, pričom je nevyhnutné spravovať majetok maloletej tvorený sirotským dôchodkom po nebohom otcovi M. M., zomrelom XX.XX.XXXX a nakladať s ním v prospech maloletej, preto okresný súd na tento účel ustanovil obec Hiadel' za majetkového opatrovníka maloletej, pretože sa jedná o situáciu, s ktorou Zákon o rodine spája konkrétny druh opatrovníctva, a preto nie je dôvod na podporné použitie ust. § 60 Zákona o rodine (ad hoc opatrovník pre konkrétny účel); zároveň okresný súd vymedzil rozsah práv a povinností majetkového opatrovníka.

2. Proti predmetnému uzneseniu súdu prvej inštancie sa obec Hiadel' (ďalej aj „odvolateľ“) odvolala a v odvolaní uviedla, že podáva odvolanie podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej v texte len „CSP“) a tiež podľa ust. § 62 CMP, nakoľko súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolateľ okresnému súdu v odvolaní vytol, že ustanovil za majetkového opatrovníka maloletej K. obec Hiadel' aj napriek vydretenému nesúhlasu zo strany obce zo dňa 14.03.2022, pričom toto svoje rozhodnutie okresný súd založil na tvrdení, že iná vhodná fyzická osoba zistená nebola. Odvolateľ v odvolaní ďalej uviedol, že nesúhlasí s ustanovením za majetkového opatrovníka maloletej K. z dôvodu veľkej vzdialenosti od miesta pobytu maloletej K., vzhľadom na skutočnosť, že maloletá K. by sa aktuálne mala nachádzať v Reedukačnom centre Zlaté Moravce, so sídlom Prílepská 6, 953 01 Zlaté Moravce, ktoré je vzdialené viac ako 100 km od obce. Okrem toho obec, ako ani starosta obce maloletú K. nepoznajú, nikdy sa s ňou nestretli a aj keď maloletá K. má nahlásený trvalý pobyt v obci Hiadel', nikdy tu reálne nebývala. Dokonca rodinný dom, v ktorom mala maloletá K. bývať, je v súčasnosti v stave nespôsobilom na bývanie a stal sa majetkom obce. Rovnako vzhľadom na aktuálnu vyťaženosť starostu obce, ako predstaviteľa obce a najvyššieho výkonného orgánu obce, nie je možné, aby ten vykonával v mene obce majetkového opatrovníka maloletej K. v jej najlepšom záujme, nakoľko práve ust. § 33 ods. 3

Zákona o rodine upravuje, že súd ustanoví maloletetému dieťaťu za majetkového opatrovníka obec alebo inú právnickú osobu, ktorá s ustanovením za majetkového opatrovníka súhlasí a spĺňa predpoklad, že funkciu majetkového opatrovníka bude vykonávať v záujme maloleteho dieťaťa, preto v tomto prípade nebola podľa odvolateľa splnená základná zákonná podmienka, aby súd ustanovil obec Hiadeľ za opatrovníka maloletej. Okresný súd podľa odvolateľa neprihliadol na najlepší záujem maloletej Kataríny, ktorý patrí medzi základné zásady rodinného práva a na ktorý musí súd prioritne prihliadať pri rozhodovaní vo veciach starostlivosti o maloleťoch.

2.1 Obec Hiadeľ v odvolaní ďalej poukázala na odsek 44. odôvodnenia odvolaním napadnutého uznesenia a uviedla, že biologický otec maloletej K. mal brata W. X., ktorý spoločne s manželkou T. X. dokonca žiadali o zverenie maloletej K. do ich spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti, avšak po úteku maloletej K. z reedukačného centra vzali návrh späť. Tvrdenie súdu, že sa nenašla žiadna iná vhodná fyzická osoba, ktorú by bolo možné ustanoviť za opatrovníka maloletej K., nie je podľa obce Hiadeľ pravdivé, pričom okresný súd nevyhodnotil podľa odvolateľa správne všetky dostupné dôkazy a informácie, na základe ktorých by maloletej K. ustanovil opatrovníka z radu blízkych osôb tak, aby rozhodnutie o ustanovení opatrovníka bolo v najlepšom záujme maloletej K.. Skutočnosť, že W. X. a T. X. po úteku maloletej K. z reedukačného centra vzali svoj návrh na zverenie maloletej K. do ich spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti späť, ešte podľa odvolateľa neznamená, že tým prejavili nesúhlas s možnosťou stať sa majetkovým opatrovníkom maloletej, nakoľko tieto dva inštitúty rodinného práva nie sú totožné a nemožno si ich zamieňať. V nadväznosti na uvedené poukázal odvolateľ v odvolaní na ust. § 33 ods. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého majetkovým opatrovníkom sa môže stať fyzická osoba, ktorá s ustanovením za majetkového opatrovníka súhlasí, je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu a spĺňa predpoklad, že funkciu majetkového opatrovníka bude vykonávať v záujme maloleteho a uviedol, že má za to, že okresný súd dostatočne nevyriešil otázku ustanovenia inej fyzickej osoby za opatrovníka maloletej K., pričom túto možnosť ani len nepreveril a tým opomenul jej najlepší záujem, keďže za jej opatrovníka ustanovil obec, ktorá maloleťu K. absolútne nepozná, namiesto fyzickej osoby, ktorá je maloletej K. blízka, ktorá ju pozná a prejavuje o ňu záujem. Zároveň podľa odvolateľa možno predpokladať, že odhliadnuc od podaného návrhu na zverenie maloletej K. do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželov X., títo manželia spĺňajú požadované zákonné podmienky, preto na základe uvedených skutočností má za to, že okresný súd nielenže nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci, ale konkrétne nezistil úplný okruh všetkých vhodných fyzických osôb, ktoré by sa mohli stať opatrovníkom maloletej K. a taktiež okresný súd podľa odvolateľa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože ustanovenie obce Hiadeľ za majetkového opatrovníka maloletej K. nie je v jej najlepšom záujme. Vzhľadom na uvedené odvolateľ v odvolaní navrhol, aby odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku II. a III. zrušil a ustanovil maloletej K. M., nar. XX.XX.XXXX iného vhodnejšieho majetkového opatrovníka.

3. Krajský súd ako súd odvolací, prejednal odvolanie obce Hiadeľ v súlade s ust. § 65 a ust. § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 ods. 1 CSP (a contrario) a uznesenie súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP v celom rozsahu potvrdil, pretože z obsahu odvolania vyplýva, že odvolateľ sa proti uzneseniu súdu prvej inštancie odvolal v celom rozsahu (odvolateľ to v odvolaní výslovne uviedol) a v mimosporovom konaní, ktoré možno začať aj bez návrhu to zákon prispúšťa.

4. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti záverov súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích námietok odvolateľa uvedených v odvolaní, ktorý tak ako vyplýva z obsahu podaného odvolania, podal odvolanie v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) CSP a tiež podľa § 62 CMP.

5. Podľa § 39 ods. 3 Zákona o rodine, ak súd rozhodol o obmedzení výkonu rodičovských práv a povinností vo vzťahu k obidvom rodičom alebo k jednému žijúcemu rodičovi, ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletetému dieťaťu opatrovníka podľa § 60.

6. Podľa ust. § 60 ods. 1 Zákona o rodine, okrem prípadov podľa § 39 ods. 3 a § 57 ods. 4 súd ustanoví maloletetému dieťaťu opatrovníka aj vtedy, ak je to potrebné z iných dôvodov a zároveň je to v záujme maloleteho dieťaťa.

7. Podľa § 60 ods. 2 Zákona o rodine, súd môže podľa odseku 1 ustanoviť za opatrovníka aj obec.

8. Podľa § 61 ods. 1 Zákona o rodine, opatrovník je povinný vykonávať svoju funkciu v záujme maloletého dieťaťa.

9. Podľa § 33 ods. 1 Zákona o rodine, ak sú záujmy maloletého dieťaťa súvisiace so spravovaním jeho majetku ohrozené a rodičia sami neurobili alebo nie sú schopní urobiť vhodné opatrenia na ochranu jeho majetku, súd môže na tento účel ustanoviť maloletému dieťaťu majetkového opatrovníka; tomuto rozhodnutiu nemusí predchádzať rozhodnutie o obmedzení rodičovských práv a povinností.

10. Podľa § 33 ods. 3 Zákona o rodine, ak nebolo možné ustanoviť za majetkového opatrovníka žiadnu fyzickú osobu, súd ustanoví za majetkového opatrovníka obec alebo inú právnickú osobu, ktorá s ustanovením za majetkového opatrovníka súhlasí a spĺňa predpoklad, že funkciu majetkového opatrovníka bude vykonávať v záujme maloletého dieťaťa.

11. Podľa § 1 ods. 1, 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.

12. V zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení, opatrovnícke konanie z hmotnoprávneho hľadiska prichádza do úvahy vtedy, ak tak ustanovia predpisy hmotného práva, ktorými je v prípade maloletých najmä zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine.

13. V danom prípade doterajšia opatrovníčka maloletej K. M. Q. K. podala návrh na zrušenie opatrovnictva. Bez ohľadu na ňou uvedené dôvody na zrušenie opatrovnictva je treba vychádzať z toho, že doteraz ustanovená opatrovníčka maloletej K. M. sa vzdala funkcie opatrovníka maloletej K. M., resp. odvolala či zrušila svoj súhlas s vykonávaním tejto funkcie, preto súd prvej inštancie správne rozhodol, keď doterajšiu opatrovníčku maloletej K. M. Q. K. odvolal z funkcie opatrovníčky maloletej K. M. a ustanovil maloletej K. v zmysle ust. § 39 ods. 3 Zákona o rodine iného opatrovníka. Keďže sa nenašla žiadna vhodná fyzická osoba z radov príbuzných opatrovanca, ktorá by bola ochotná vykonávať funkciu opatrovníka, súd prvej inštancie správne ustanovil za tzv. hmotnoprávneho opatrovníka pre maloletú K. M. obec Hiadeľ a vymedzil jej (obci Hiadeľ) práva a povinnosti hmotnoprávneho opatrovníka konštatujúc, že na ustanovenie obce za opatrovníka v zmysle ust. § 60 Zákona o rodine nie je potrebný jej súhlas.

14. V odôvodnení odvolaním napadnutého uznesenia súd prvej inštancie uviedol všetky doteraz či už Okresným súdom Lučenec alebo Okresným súdom Banská Bystrica vydané rozhodnutia týkajúce sa starostlivosti o maloletú K. M.. Z ich obsahu vyplýva, že matka maloletej K. M. ako jediný žijúci rodič maloletej K. bola obmedzená vo výkone rodičovských práv, čo znamená, že boli splnené podmienky na to, aby maloletej K. bol v zmysle ust. § 39 ods. 3 Zákona o rodine ustanovený hmotnoprávny opatrovník podľa § 60 Zákona o rodine. Podľa vyššie citovaného ustanovenia § 60 ods. 2 Zákona o rodine súd môže za opatrovníka v zmysle ust. § 60 ods. 2 Zákona o rodine ustanoviť aj obec; súhlas obce pritom nie je potrebný.

15. Maloletá K. M. má podľa Registra obyvateľov Slovenskej republiky evidovaný trvalý pobyt v obci Hiadeľ od 08. 07. 2020. Odvolací súd sa stotožňuje s rozhodnutím prvoinštančného súdu premietnutého do výroku I. predmetného uznesenia súdu prvej inštancie a má za to, že ustanovenie obce Hiadeľ za hmotnoprávneho opatrovníka maloletej v zmysle ust. § 60 Zákona o rodine je v súlade so Zákomom o rodine (§ 39 ods. 3 Zákona o rodine). Súd prvej inštancie, tak ako z výrokovej časti a aj z obsahu odôvodnenia odvolaním napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie vyplýva, však ustanovil maloletej K. okrem opatrovníka v zmysle ust. § 60 Zákona o rodine (proti ktorému ustanoveniu obec Hriadeľ v odvolaní nemala žiadne konkrétne námietky, namietala predovšetkým ustanovenie za majetkového opatrovníka) aj opatrovníka v zmysle ust. § 33 Zákona o rodine (výrok II. a III.). Pokiaľ ide o spravovanie majetku maloletej, aktuálne ide predovšetkým o to, aby mal byť kde poukazovaný a kým spravovaný sirotsky dôchodok maloletej, ktorý doteraz ustanovená opatrovníčka maloletej odmieta preberať, v dôsledku ktorej skutočnosti vzniká na strane Sociálnej poisťovne problém, kde má sirotsky dôchodok maloletej poukazovať. Z uvedeného dôvodu neobstojí argumentácia obce uvedená v odvolaní, že starosta obce je výkonom svojej funkcie natoľko zaťažovaný, že by sa nemohol výkonu funkcie opatrovníka

maloletej plnohodnotne venovať. Navyše, maloletá dosiahne v júni 2023 plnoletosť, keď už opatrovníctvo nad maloletou stratí opodstatnenie, preto by bolo kontraproduktívne a v rozpore so záujmom maloletého dieťaťa, aby odvolací súd odvolaním obce Hiadeľ napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil štyri mesiace pred nadobudnutím plnoletosti maloletej z dôvodu „nachádzania“ vhodnej fyzickej osoby z okruhu príbuzných maloletej na výkon funkcie majetkového opatrovníka maloletej, keď je zrejmé, že pokiaľ by takáto iná vhodná osoba z okruhu príbuzných existovala, bol by súd prvej inštancie túto fyzickú osobu za majetkového opatrovníka maloletej ustanovil.

16. Na základe uvedených skutočností odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, tak ako je vyššie uvedené podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil konštatujúc, že odborná literatúra (Pavelková, B. Zákon o rodine. Komentár. 2. vydanie. Bratislava: C. H. Beck 2013, strana 194 a 195) vo vzťahu k súhlasu obce pri ustanovení za majetkového opatrovníka uvádza: „Zákon uprednostňuje pri ustanovení do funkcie majetkového opatrovníka fyzickú osobu, avšak pre prípad, že to nebude možné, priznáva súdu možnosť ustanoviť za majetkového opatrovníka aj právnickú osobu. Vypočítava, ktoré právnické osoby prichádzajú do úvahy:

- právnická osoba, ktorá s ustanovením za opatrovníka súhlasí a spĺňa predpoklad, že funkciu majetkového opatrovníka bude vykonávať v záujme maloletého dieťaťa,
- obec, pri ktorej sa nevyžaduje jej súhlas s ustanovením.“

17. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 52 CM a ust. § 262 ods. 1 CSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

18. Senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 C.s.p.)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- Eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP), a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).